

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Justitie, Veiligheid en
Integratie
L.G. Smith Blvd. 76
Alhier

Uw brief: 27 juli 2020
Uw kenmerk: LV-20/0019
Datum: 2 september 2020
Kenmerk: RvA 103-20

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening houdende regels inzake de tijdelijke verstrekking van financiële steun aan de werkgevers als een tegemoetkoming in de loonkosten teneinde de werkgelegenheid onder de buitengewone omstandigheden als gevolg van de COVID-19-pandemie te behouden (Landsverordening tijdelijke loonsubsidie)

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening houdende regels inzake de tijdelijke verstrekking van financiële steun aan de werkgevers als een tegemoetkoming in de loonkosten teneinde de werkgelegenheid onder de buitengewone omstandigheden als gevolg van de COVID-19-pandemie te behouden (Landsverordening tijdelijke loonsubsidie), moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. Algemeen

1.1 Gelet op de ontwikkelingen rondom de COVID-19-pandemie en de effecten hiervan op het bedrijfsleven, acht de regering het noodzakelijk om een tijdelijke loonsubsidie voor werkgevers mogelijk te maken. Vele bedrijven zijn immers door de COVID-19 situatie (en de in dit kader door de regering genomen maatregelen) hard geraakt en in financiële nood komen te verkeren. Hoewel de economische activiteiten - sinds het opheffen van meerdere regeringsmaatregelen - langzamerhand weer zijn hervat, is het de verwachting dat het nog een tijd zal duren voordat de lokale economie weer op een normaal niveau komt. Met de in het onderhavige ontwerp opgenomen regeling wordt gelet hierop tijdelijk financiële steun geboden aan werkgevers voor het doorbetalen van een gedeelte van het loon, zodat (a) de werkgelegenheid en (b) de koopkracht zoveel mogelijk worden behouden en hierdoor de economie wordt gestimuleerd.¹ Voor het invoeren van een dergelijke loonsubsidie is op grond artikel 28, eerste lid, jo. artikel 31, eerste lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) (CV 1989) een voorafgaande machtiging van de Staten vereist. Vooruitlopende op

¹ MvT, p. 1-2.

die machtiging is echter reeds financiële steun toegekend en het ontwerp strekt tot het, weliswaar achteraf, voldoen aan de voorschriften uit de CV 1989.

1.2 Naast de voornoemde loonsubsidieregeling heeft de regering ten behoeve van het verzachten van de sociaaleconomische impact van de COVID-19-situatie op de burger (lees ook: werknemer en werkgever) ook eerder de FASE-regeling en de MKB-regeling geïntroduceerd. Gelet hierop is het echter onduidelijk (a) wat het integraal beleid van de regering is ter zake het mitigeren van de consequenties van de COVID-19-situatie op de sociaaleconomische toestand van de burgers en de lokale economie, (b) hoe deze drie regelingen in dit beleid passen en hoe zij zich onderling tot elkaar verhouden, (c) wat de te verwachten en beoogde (macro- en micro-economische) effecten zijn van het totale beleid en (d) wat het verwachte aandeel is van de loonsubsidieregeling bij de totale beoogde macro- en micro-economische effecten (dit mede gelet op het doel van de loonsubsidieregeling om de koopkracht en de werkgelegenheid (zoveel mogelijk) te behouden).² Ten einde de voorgestelde loonsubsidieregeling adequaat te kunnen beoordelen acht de Raad het van essentieel belang om hier inzicht in te verschaffen; er wordt derhalve met klem geadviseerd om over de vier voornoemde elementen in de toelichting uit te weiden.

1.3 Gelet op de noodzaak voor financiële steun aan de werkgevers wordt de loonsubsidieregeling thans al, vooruitlopend op goedkeuring van het voorliggende ontwerp door de Staten, op basis van een ministeriële regeling uitgevoerd.³ Voorgesteld artikel 20 regelt ter zake dat indien vooruitlopend op de inwerkingtreding van het ontwerp al toepassing is gegeven aan hetgeen in het ontwerp is geregeld (i.c. de loonsubsidieregeling), al hetgeen is verricht of heeft plaatsgevonden voor gedekt wordt verklaard. De Raad acht deze formulering voor de gedektverklaring door de zinsnede 'al hetgeen verricht of heeft plaatsgevonden' erg breed. De Raad acht het van belang dat deze gedektverklaring zich beperkt tot hetgeen geregeld wordt in het ontwerp. Hij adviseert derhalve om te spreken van 'alle (rechts)handelingen die - ter uitvoering van hetgeen in het ontwerp is geregeld - reeds hebben plaatsgevonden, voor gedekt worden verklaard'.

² De Raad acht het in dit kader belangrijk dat inzicht wordt verschaft over hoe de koopkracht en de economie middels dit integraal beleid worden gestut. Tevens moet duidelijk worden hoe de (gewezen) werknemers worden gesteund om te voorzien in hun levensonderhoud voor zover de ontwikkelingen en omstandigheden maken dat hun inkomsten aanzienlijk verminderen of zelfs wegvallen omdat hun (gewezen) werkgevers geen beroep kunnen doen op loonsubsidie dan wel zij zelf geen beroep kunnen doen op FASE (dit laatste te meer gelet op de berichtgeving dat de FASE-regeling zal worden gestopt).

³ Geregeld bij ministeriële beschikking van de minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur in overeenstemming met de minister-president d.d. 13 mei 2020 (en gewijzigd bij ministeriële beschikkingen van de minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur in overeenstemming met de minister-president d.d. 4 juni 2020 en 11 juni 2020).

1.4 Gelet op de financiële impact van de loonsubsidieregeling vraagt de Raad zich af in hoeverre de Staten al in een eerder stadium op de hoogte zijn gesteld van (a) het voornemen om - vooruitlopend op de goedkeuring van het desbetreffende ontwerp - uitvoering te geven aan de loonsubsidieregeling en (b) de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen voor het Land. Op grond van artikel 6, tweede lid, van de CV 1989 dienen immers mededelingen aan de Staten met betrekking tot beleidsvoornemens van de regering een financieel onderdeel te bevatten. Uit de toelichting blijkt niet of en in hoeverre de Staten over dit voornemen conform artikel 6 van de CV 1989 zijn geïnformeerd. Aanbevolen wordt om hierover duidelijkheid te verschaffen.

1.5 Het is de Raad opgevallen dat in de toelichting wordt aangegeven dat niet te voorspellen is wat de daadwerkelijke uit het ontwerp voortvloeiende kosten zullen zijn. Als argument wordt aangevoerd dat er meerdere factoren zijn die maken dat deze kosten niet op voorhand berekend kunnen worden.⁴ De Raad acht dit een significante tekortkoming, te meer (a) uit de eerder aan de Raad aangeboden ontwerp-wijziging van de Landsbegroting 2020 kan worden opgemaakt dat het om zeer grote bedragen zal gaan, (b) al vooruitlopend op dit ontwerp de loonsubsidieregeling wordt uitgevoerd en derhalve enig zicht zou moeten bestaan op de hieruit voortvloeiende kosten en (c) op grond van artikel 6, eerste lid, van de CV 1989 wordt vereist dat in de toelichting inzichtelijk wordt gemaakt wat de te verwachten kosten zullen zijn en hoe deze gedekt zullen worden. De Raad adviseert met klem om alsnog in kaart te brengen (i) voor welke periode de regering vooralsnog verwacht dat deze loonsubsidieregeling van kracht zal zijn, (ii) wat de te verwachten uitgaven aan loonsubsidie voor de betreffende periode zal zijn, (iii) wat de te verwachten uitvoeringskosten zullen zijn over deze periode en (iv) hoe deze totale kosten gedekt zullen worden.

Overigens wordt naar mening van de Raad niet ingegaan op de evaluatie van deze regeling in verband met de (financieel-economische) ontwikkelingen. Zal er nu overwogen worden om de voorwaarden voor het toekennen van de loonsubsidie aan te passen (bijvoorbeeld door de omzetzijde te verhogen dan wel over te gaan op sectoraal arrangement (hulpverlening voor die sectoren die het meest de hulp nodig hebben)? Aanbevolen wordt om hier inzicht in te verschaffen.

1.6 De Raad heeft geconstateerd dat de minister belast met economische zaken de werkgever - op basis van de aanvraag - de loonsubsidie bij beschikking toekent (artikel 8). Er wordt echter niet ingegaan op de rechtsbeschermingsmogelijkheden ter zake. Op grond van de landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45) (LAR) zal de aldaar geregelde bezwaar- en beroepsprocedure van toepassing zijn. Deze procedure is aan termijnen gebonden. De vraag rijst of deze termijnen in de huidige economische en financiële realiteit van de betrokken werkgevers c.q. aanvragers niet te lang zullen

⁴ MvT, p. 4.

blijken te zijn om nog reële rechtsbescherming tegen rechtens onjuiste afwijzingen dan wel fictieve afwijzingen van aanvragen te waarborgen. Aanbevolen wordt om hier alsnog over uit te weiden dan wel het nodige te regelen.

2. Ontwerp-landsverordening

2.1 In voorgesteld artikel 1 wordt bepaald dat onder werknemer moet worden verstaan de arbeider zoals bedoeld in artikel 1 van de Landsverordening ongevallenverzekering (AB 1996 no. GT 26). De werkgever zou op grond van deze definitiebepaling alleen voor deze arbeiders loonsubsidie kunnen ontvangen. Bepaalde groepen arbeiders vallen echter niet onder deze in de Landsverordening ongevallenverzekering opgenomen definitie van arbeider (o.m. thuiswerkers, huispersoneel en kapitein en schepelingen op Arubaanse schepen). De Raad vraagt zich af waarom gekozen is om de op grond van die definitie uitgesloten groepen eveneens uit te sluiten van de loonsubsidieregeling. Aanbevolen wordt om hierop in te gaan.

2.2 Het eerste lid van voorgesteld artikel 2 bepaalt dat de minister een werkgever die 'een daling van zijn bedrijfsomzet van tenminste 25% verwacht', een loonsubsidie kan toekennen. Niet expliciet wordt aangegeven wat als referentie wordt gehanteerd voor de genoemde daling van de bedrijfsomzet van 25%. Aanbevolen wordt om in dit lid duidelijk aan te geven ten opzichte van welk moment een daling van tenminste 25% in de bedrijfsomzet moet worden verwacht door bijvoorbeeld te refereren aan de omzetsdaling zoals genoemd in artikel 4, dan wel de referentieomzet zoals genoemd in artikel 1.

2.3 In het tweede lid van voorgesteld artikel 2 wordt - verwijzend naar het overzicht in bijlage 1 - bepaald welke bedrijfsgroepen niet in aanmerking komen voor een loonsubsidie. Volgens deze bijlage zijn o.m. uitgesloten van de loonsubsidie, overheidsdeelnemingen en sui generis instellingen die geen financiële steun ontvangen van de overheid alsook instellingen die wel financiële steun ontvangen van het Land in de vorm van bijvoorbeeld subsidies. Ten aanzien van de eerstgenoemde groep wordt in de bijlage wel een uitzondering gemaakt voor die entiteiten die toch kwetsbaar zijn gelet op het feit dat zij voor hun inkomsten afhankelijk zijn van het toerisme (i.c. de Aruba Tourism Authority (ATA) en Air Navigation Services Aruba N.V. (ANSA)). Gelet op het feit dat ook de ATA - waarvan de inkomsten hoofdzakelijk uit belastingmiddelen bestaan - mogelijk in aanmerking kan komen voor loonsubsidie vraagt de Raad zich af of de referentieterm voor de loonsubsidie in het ontwerp (i.c. de 'bedrijfsomzet') technisch wel de juiste term is die gehanteerd dient te worden. Toepassing van de loonsubsidieregeling op de ATA zou formeel-technisch immers niet mogelijk zijn. Om in aanmerking te komen voor de loonsubsidie wordt getoetst aan de bedrijfsomzet zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Landsverordening belasting over bedrijfsomzetten en

additionele voorzieningen PPS-projecten (AB 2006 no. 83).⁵ Naar het oordeel van de Raad kent de ATA geen bedrijfsomzet volgens de voornoemde definitie.

Voorts wordt in bijlage 1 aangegeven dat banken, levensverzekeraars en pensioenfondsen eveneens worden uitgesloten van loonsubsidie. De uitzondering hierop zijn de schadeverzekeraars, aangezien verwacht kan worden dat er problemen optreden bij het innen van de premiebetalingen. De Raad vraagt zich af waarom deze te verwachten incassoproblemen alleen worden verwacht voor schadeverzekeraars en niet voor levensverzekeraars en (particuliere) zorgverzekeraars. Ook deze laatste twee groepen kunnen mogelijk dezelfde incassoproblemen ondervinden. Een nadere motivering acht de Raad noodzakelijk.

Tot slot worden ook private bedrijven die (natuurlijke) monopolisten zijn uitgesloten van loonsubsidie. Niet aangegeven wordt waarom deze bedrijven op voorhand geen aanspraak kunnen maken op de regeling; ook een monopolist kan immers afhankelijk van hetgeen waarin hij handelt te maken krijgen met een aanzienlijk omzetverlies met de gevolgen van dien voor baanbehoud en koopkrachthandhaving. Evenmin wordt aangegeven hoe per geval getoetst zal worden of er sprake is van een monopolist. Aanbevolen wordt om ter zake een nadere toelichting te verschaffen.

2.4 In voorgesteld artikel 3 worden de weigeringsgronden voor het toekennen van de loonsubsidie opgenomen. Onderdeel c van het artikel bepaalt onder meer dat de aanvrager aan wie surseance van betaling is verleend, geen loonsubsidie wordt toegekend. De Raad is van mening dat juist ook voor deze aanvragers c.q. werkgevers de mogelijkheid moet bestaan om loonsubsidie te ontvangen. De werkgever die surseance van betaling heeft aangevraagd, doet dat immers juist om te kunnen overleven en het personeel zoveel mogelijk in dienst te kunnen houden. Dit is conform het doel van het onderhavige ontwerp: het baanbehoud. De Raad geeft derhalve in overweging om ook deze werkgevers de mogelijkheid te bieden loonsubsidie aan te vragen.

2.5 In voorgesteld artikel 6 wordt de formule voor de vaststelling van de hoogte van de loonsubsidie weergegeven. In deze formule wordt de constante B genoemd, welke staat voor de constante B* zoals berekend op grond van artikel 9. In voorgesteld artikel 9 wordt deze constante B* gedefinieerd als de 'loonsom'. Gelet hierop vraagt de Raad zich af waarom niet gemakshalve de constante B in voorgesteld artikel 6 wordt gedefinieerd als de 'loonsom'.

⁵ De definitie van bedrijfsomzet wordt hier omschreven als het totaal van de vergoedingen dat een ondernemer ontvangt voor leveringen van goederen en diensten die in het kader van zijn onderneming worden verricht.

2.6 In het vierde lid van voorgesteld artikel 7 wordt bepaald dat de aanvraag maandelijks geschiedt van dag 1 tot en met 10 van de desbetreffende maand. De Raad vraagt zich af of deze aanvraagperiode realistisch is, te meer bekend is dat de maandelijkse aanvragen tot dusver nog ver na dag 10 van de desbetreffende maanden gedaan konden worden. Aanbevolen wordt hier duidelijkheid in te verschaffen.

2.7 In het zevende lid van voorgesteld artikel 7 wordt bepaald dat de werkgever geen recht heeft op loonsubsidie voor zover één of meer werknemers een loontoelage (bijvoorbeeld de FASE-uitkering) of een tijdelijke loon vervangende tegemoetkoming ontvangt of *heeft ontvangen*. Niet duidelijk is hoe het onderdeel ‘heeft ontvangen’ van deze bepaling moet worden geïnterpreteerd. Moet hier worden begrepen dat indien er een werknemer in het verleden - stel in mei 2020 - een loontoelage heeft ontvangen, de werkgever nimmer in aanmerking kan komen voor loonsubsidie (ondanks dat deze werknemer geen loontoelage meer ontvangt)? De Raad adviseert hier duidelijkheid in te verschaffen teneinde interpretatieverschillen te voorkomen.

Voorts is de Raad van mening dat de in lid 7 genoemde weigeringsgrond vanuit het doel van het ontwerp (baanbehoud en behoud koopkracht) bezien, disproportioneel is. Indien een enkele werknemer om bepaalde redenen een andere tegemoetkoming krijgt of heeft gekregen, lijkt het niet in de rede te liggen dat de organisatie (i.c. de werkgever en de rest van de werknemers) niet de mogelijkheid krijgt om de loonsubsidie te krijgen teneinde het baanbehoud en de koopkracht van de rest van de werknemers te waarborgen. Dit te meer deze weigering op grond van het zevende lid buiten de invloedssfeer van de werkgever en de meerderheid van de werknemers gebeurt. De Raad adviseert om in ieder geval hierop in te gaan.

2.8 In het achtste lid van artikel 7 wordt bepaald dat de werkgever en de werknemer - als voorwaarde voor de loonsubsidie - een vermindering van de arbeidsomvang dient te zijn overeengekomen van ten minste 0% en ten hoogste 40%. Door de mogelijkheid op te nemen dat ook feitelijk geen vermindering in de arbeidsomvang mogelijk is (i.c. 0%), wordt het uit arbeidsrechtelijk oogpunt moeilijker gemaakt voor werkgevers om op hun loonkosten te besparen en dus werkgelegenheid te behouden. Immers, er is geen stimulans voor werknemers om akkoord te gaan met een arbeidstijdverkortung c.q. vermindering van de arbeidsomvang dat groter is dan 0%. De Raad vraagt zich af waarom gelet hierop toch voor deze mogelijkheid is gekozen en adviseert hierop in te gaan.

2.9 In de onderdelen a en b van voorgesteld artikel 11 wordt als voorwaarde voor de toekenning van de loonsubsidie genoemd dat de werkgever respectievelijk de werknemer op 15 maart 2020 ingeschreven staat bij de Sociale Verzekeringsbank (SVb) en sindsdien daar onafgebroken staat ingeschreven. Hoewel de Raad veronderstelt dat deze datum samenhangt met de datum waarop de eerste gevallen van COVID-19

besmettingen zijn geconstateerd (i.c. 13 maart 2020), wordt echter niet specifiek toegelicht hoe gekomen is tot deze voornoemde peildatum van 15 maart 2020. Volledigheidshalve is een nadere toelichting ter zake wenselijk.

Ten aanzien van onderdeel b van voornoemd artikel constateert de Raad dat de formulering tot verwarring kan leiden. De bepaling in onderdeel b luidt thans dat de toekenning van de loonsubsidie geschiedt zolang (alle) werknemers over de gehele periode na 15 maart 2020 onafgebroken staan ingeschreven bij de SVb. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat indien er in het personeelsbestand een wijziging optreedt (lees: een werknemer na die datum met pensioen gaat of zelf ontslag neemt en hierdoor dan niet langer ingeschreven staat) niet langer wordt voldaan aan de voorwaarde. De Raad meent dat dit niet de bedoeling kan zijn. Er wordt om deze redenen aanbevolen om deze bepaling zodanig te herformuleren door te stellen dat zolang de werkgever voor een betreffende werknemer loonsubsidie ontvangt, deze sinds 15 maart 2020 onafgebroken in de hoedanigheid van werknemer dient te zijn ingeschreven bij de SVb.

2.10 In artikel 11, onderdeel c, wordt als voorwaarde voor de toekenning van de loonsubsidie gesteld, dat de werkgever in de kalendermaand waarvoor hij loonsubsidie aanvraagt, geen aanvraag heeft ingediend voor het verlenen van toestemming om een arbeidsovereenkomst op te zeggen op grond van bedrijfseconomische redenen. De regering is van mening dat het advies van de Sociaal Economische Raad om de werkgever toch een mogelijkheid te bieden een aanvraag voor een ontslagvergunning in te dienen, het hele doel en de strekking van de regeling ondergraaft. Zonder nadere toelichting overtuigt deze stelling niet. Het doel van de regeling is om de werkgelegenheid zo veel mogelijk te behouden. Het voortbestaan van het bedrijf kan echter zodanig in het geding komen mede door andere doorlopende kosten, dat ontslagen noodzakelijk zijn om het behoud van eventuele overige banen en daarmee de koopkracht van die werknemers veilig te stellen.

2.11 In onderdeel f van voorgesteld artikel 11 wordt als voorwaarde gesteld dat de werkgever gedurende de periode dat hij loonsubsidie ontvangt ten minste 60% van het overeengekomen loon dient te betalen. De Raad merkt - in het licht van de beoogde doelstelling om de koopkracht te handhaven - op dat het handhaven van dit minimum aan loon niet zal gelden voor die werkgevers die zich niet aan deze voorwaarde kunnen houden, dan wel die werkgevers die op grond van voorgesteld artikel 2, tweede lid, niet in aanmerking komen voor een loonsubsidie. Voor deze werkgevers kan afhankelijk van de financiële positie en de bedrijvigheid van de onderneming de situatie ontstaan dat zij genooddaakt worden om - al dan niet in overeenstemming met werknemers - het loon, mede op basis van de arbeidsomvang, lager dan 60% te moeten stellen, de arbeidsovereenkomst met de werknemer te beëindigen, dan wel faillissement aan te vragen. Hiermee zou de beoogde handhaving van koopkracht (deels) niet kunnen worden

bereikt. De Raad vraagt zich af hoe ten aanzien van deze mogelijke gevallen zal worden voorzien in het beoogde baanbehoud en de koopkracht.

2.12 Zoals in onderdeel 2.11 is opgemerkt, dient de werkgever - conform onderdeel f van voorgesteld artikel 11 - gedurende de periode dat hij loonsubsidie ontvangt ten minste 60% van het overeengekomen loon te betalen. Dit weliswaar ongeacht de hoogte van de toegekende loonsubsidie. In het algemene deel van de toelichting staat dat een werkgever slechts voor de werknemers met wie hij een overeenkomst heeft gesloten over de vermindering van de arbeidsomvang loonsubsidie ontvangt. De vermindering van de arbeidsomvang dient tussen de 0% en de 40% te liggen.

De Raad merkt ten aanzien hiervan eerstens op, dat uit de in artikel 8 opgenomen berekening voor de hoogte van het toe te kennen bedrag aan loonsubsidie niet duidelijk blijkt dat voor de werknemers met wie geen specifieke overeenkomst ter zake het (wel of niet) verminderen van de arbeidsomvang is gesloten geen subsidie wordt toegekend. In de toelichting staat namelijk dat onder loonsom wordt verstaan alle lonen van alle werknemers van een werkgever bij elkaar opgeteld. Overigens vraagt de Raad zich af of een overeenkomst waarin een vermindering van 0% is overeengekomen wel noodzakelijk is, aangezien inhoudelijk geen verandering optreedt ten aanzien van de rechtspositie van de werknemer(s).

Verder vraagt de Raad zich af of de in artikel 11, onderdeel f, opgenomen betalingsverplichting dan ook enkel geldt ten aanzien van de werknemers met wie de werkgever een overeenkomst heeft gesloten. Onduidelijk is waartoe de werkgever verplicht is ten aanzien van werknemers met wie niet tot overeenstemming is gekomen. Het ontwerp, dan wel de toelichting dient ter zake verduidelijkt te worden.

2.13 In onderdeel n van voorgesteld artikel 11 wordt bepaald dat de werkgever binnen een termijn van 15 dagen na het einde van het tijdvak waarin de toekenning van de loonsubsidie heeft plaatsgevonden, 'de desbetreffende aangifte bij de Inspecteur der belastingen met de definitieve opgave van de bedrijfsomzet' moet indienen. Indien met deze opgave wordt bedoeld de aangifte BBO, BAZV en BAVP waarin de gerealiseerde bedrijfsomzet is opgenomen, dan wijst de Raad erop dat voor de aangifte BBO, BAZV en BAVP al geregeld wordt binnen welke termijn deze aangifte dient plaats te vinden. Aanbevolen wordt om ter zake duidelijkheid te verschaffen.

2.14 In voorgesteld artikel 13 wordt geregeld hoe verstrekte voorschotten aan loonsubsidie kunnen worden verrekend (met de vastgestelde loonsubsidie) dan wel (gedeeltelijk) kunnen worden teruggevorderd. Het is echter niet duidelijk in hoeverre een vastgesteld bedrag aan loonsubsidie eventueel kan worden teruggevorderd als

bijvoorbeeld op een later tijdstip toch blijkt dat dit onterecht op het vastgestelde bedrag is bepaald. Aanbevolen wordt om hierover uit te weiden.

Overigens wordt in het vijfde lid van voorgesteld artikel 13 bepaald wie (hoofdelijk) aansprakelijk zijn voor het terugvorderingsbedrag. Zo wordt in onderdeel c van dit voornoemde lid voor een niet rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap of vereniging aansprakelijk gesteld: iedere bestuurder. De Raad wijst erop dat in het huidige recht de term niet rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap niet wordt gebezigd. Ten aanzien van bijvoorbeeld de vennootschap onder firma wordt op grond van artikelen 11 jo. 1 van het Wetboek van Koophandel (AB 1990 no. GT 50) bepaald dat deze een maatschap is naar het Burgerlijk Wetboek (AB 1989 no. GT 100). Gelet hierop adviseert de Raad om in artikel 13, vijfde lid, onderdeel c, om specifiek (lees: bij naam) te verwijzen naar de bedoelde ondernemingsvormen (bijvoorbeeld: de vennootschap onder firma, de maatschap en de vennootschap die bij wijze van geldschieting of en commandite genaamd).

2.15 In het eerste lid van voorgesteld artikel 15 wordt bepaald dat de minister belast met economische zaken de SVb kan mandateren tot het uitoefenen van de bevoegdheid tot het toekennen en vaststellen van de loonsubsidie. Het tweede lid vervolgt dat deze bevoegdheden dan uit naam en onder de verantwoordelijkheid van de desbetreffende minister worden uitgeoefend. De Raad vraagt zich ten aanzien van deze mandaatbepaling af of de mandatering aan de SVb wel praktisch is en of de SVb zich kan vinden in de toebedeelde taken (c.q. hiermee heeft ingestemd).⁶ Niet duidelijk is immers of (a) deze toebedeelde taken passen binnen de reikwijdte van de huidige taken van de SVb en of (b) de SVb de toebedeelde taken wel (volledig) kan uitvoeren, zonder dat daarbij de uitvoering van zijn huidige (wettelijke) taken in het gedrang komt. Aanbevolen wordt om hierover een nadere toelichting op te nemen.

2.16 In het vierde lid van voorgesteld artikel 17 wordt bepaald dat de SVb uiterlijk 31 december 2020 een rekening doet toekomen aan het Land van de uitvoeringskosten. Deze rekening dient de minister belast met economische zaken onverwijld te betalen. Zoals de Raad in onderdeel 1.4 al aangaf wordt niet aangegeven hoe hoog deze uitvoeringskosten van de SVb zijn, noch in hoeverre vooraf met de SVb is

⁶ De Raad merkt ten aanzien van dit artikel - op grond van de Nederlandse Algemene Wet bestuursrecht (Awb) - op dat voor de bevoegdheid tot mandaatverlening aan zowel ondergeschikten als niet-ondergeschikten op zich geen bijzondere wettelijke grondslag wordt geëist. In dit geval betreft het een mandaatverlening aan een niet-ondergeschikte (de minister van economische zaken aan de SVb). Op grond van artikel 10.4 van de Awb is voor een dergelijke mandaatverlening echter wel de instemming van de niet-ondergeschikte vereist, tenzij bij wettelijk voorschrift in de bevoegdheid tot de mandaatverlening is voorzien. Hiervan is thans sprake. Desalniettemin, acht de Raad het voor een goede uitoefening van de gemandateerde bevoegdheden van belang dat wordt aangegeven in hoeverre de SVb in staat is om deze bevoegdheden te exerceren en heeft aangegeven dit te kunnen uitvoeren.

geïncventariseerd hoe hoog de in rekening te brengen kosten zullen zijn en of er mede op basis hiervan naar andere (meer kostenefficiënte) alternatieven voor de uitvoering zijn gekeken.⁷ De Raad adviseert om hierop in te gaan.

2.17 In het derde lid van voorgesteld artikel 19 wordt verwezen naar het bedrag in artikel 6, eerste lid. De Raad constateert dat in het desbetreffende lid geen (specifiek) bedrag wordt genoemd, hetgeen aanpassing noodzakelijk maakt.

2.18 In het derde lid van voorgesteld artikel 21 wordt onder meer ten aanzien van artikel 11, onderdeel k (i.c. het binnen 15 dagen na afloop van het tijdvak waarin loonsubsidie heeft plaatsgevonden, afdragen van de daargenoemde wettelijke premies en belastingen), bepaald dat deze gedurende vijf jaar na de datum met ingang waarvan de landsverordening tijdelijke loonsubsidie vervalt, van toepassing blijft. Het is niet duidelijk waarom het noodzakelijk is om deze plicht vijf jaar na het vervallen van de loonsubsidieregeling aan te houden; te meer er op grond van het huidige recht al de plicht geldt om de genoemde premies en belastingen af te dragen. Aanbevolen wordt om deze keuze - in dit licht - toe te lichten.

2.19 Geconstateerd wordt dat in het voorgestelde artikel 21 eveneens het vervalmoment van het onderhavige ontwerp wordt geregeld. Dit vindt plaats op een bij landsbesluit te bepalen moment. Er wordt echter niet geregeld dat er een evaluatiemoment voorafgaat aan dit besluit tot het vervallen van het onderhavige ontwerp. De Raad veronderstelt dat gelet op het beoogde behoud van werkgelegenheid en koopkracht er periodiek gemonitord en geëvalueerd zal worden of en in hoeverre (het ongewijzigd behouden van) de loonsubsidieregeling noodzakelijk dan wel wenselijk wordt geacht.⁸ De Raad vraagt zich om deze reden af waarom niet expliciet wordt geregeld onder welke voorwaarden deze regeling komt te vervallen dan wel dat er een evaluatiemoment is opgenomen. Aanbevolen wordt om ter zake duidelijkheid te verschaffen.

3. Memorie van toelichting

3.1 De artikelsgewijze toelichting op artikel 2 geeft inzake de hoofdvoorwaarde voor het aanvragen van de loonsubsidie aan dat de werkgever een daling van zijn bedrijfsomzet van 25% moet verwachten.⁹ Voor de goede orde adviseert de Raad om hier

⁷ De toelichting geeft ter zake aan dat de daadwerkelijke kosten (zowel de uitgaven aan loonsubsidies en de uitvoeringskosten) niet te voorspellen zijn (MvT, p. 4).

⁸ Juist gezien de tijdelijkheid van de regeling zou een duidelijk aangegeven evaluatiemoment er ook toe kunnen leiden dat degenen die subsidie ontvangen anticiperen op het moment waarop deze regeling mogelijk komt te vervallen.

⁹ MvT, p. 7.

expliciet aan te geven ten aanzien van welk moment deze drempel van 25% wordt gemeten (vide ook onderdeel 2.2).

3.2 In de artikelsgewijze toelichting op artikel 4 wordt ingegaan op de rekenregels inzake de omzetsdaling. Aangegeven wordt dat de omzetsdaling wordt berekend door de desbetreffende maand waarvoor loonsubsidie wordt gevraagd te vergelijken met dezelfde maand in het voorafgaande jaar. Stel, de subsidieaanvraag wordt gedaan voor september 2020, dan wordt de verwachte omzet voor deze maand vergeleken met de omzet van september 2019. Indien het bedrijf nog niet bestond in die desbetreffende maand van dat voorafgaande jaar, dan wordt de verwachte omzet vergeleken met de gemiddelde maandomzet van het bedrijf welke tot en met 29 februari 2020 is behaald.¹⁰ Op grond van de voorgestelde artikelen 2 en 4 zouden die werkgevers die na 29 februari 2020 zijn gestart, maar wel conform voorgesteld artikel 11 voldoen aan de voorwaarden voor het toekennen van loonsubsidie (waaronder het per 15 maart 2020 ingeschreven zijn bij de SVb), derhalve niet in aanmerking kunnen komen voor loonsubsidie. De Raad vraagt zich af of hier bewust voor is gekozen en wat hiervoor de motivering is. Geadviseerd wordt hierop in te gaan.

3.3 In de artikelsgewijze toelichting op artikel 7 wordt aangegeven dat de SVb de werkgevers uitnodigt tot het doen van een aanvraag voor loonsubsidie. Niet aangegeven wordt hoe deze selectie tot uitnodiging door SVb wordt uitgevoerd.¹¹ Aanbevolen wordt om de toelichting op dit aspect aan te vullen.

3.4 In de toelichting wordt ten aanzien van artikel 17 vermeld dat de SVb - in het kader van de financiering en verantwoording van de uitgaven voortvloeiende uit de loonsubsidieregeling - een administratie bij dient te houden en de nodige interne en externe accountantscontroles uit te laten voeren.¹² De Raad vraagt zich echter af waar dit geregeld wordt in het ontwerp. Aanbevolen wordt om hier duidelijkheid in te verschaffen dan wel de toelichting en het ontwerp op dit element in overeenstemming met elkaar te brengen.

4. Redactioneel

In de marge van zowel het ontwerp als de toelichting zijn enkele suggesties ter redactionele verbetering geplaatst.

¹⁰ MvT, p. 9.

¹¹ MvT, p. 10.

¹² MvT, p. 15.

5. Conclusie en eindadvies

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Secretaris,

De Voorzitter,

mr. A. Braamskamp

mr. F.M. d.l.S. Goedgefrag